

Організація підприємницької діяльності в будівельному комплексі України

Торкатюк В.І., Журба Н.Н., Фесенко Ю.Л., Муса Салех Ахмуд Шагін, Куценко Т.Г., Харківська національна академія міського господарства

Капітальне будівництво є однією з найважливіших галузей народного господарства, від якої залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання в країні. Від розвитку будівництва залежать також вихід економіки держави з кризового стану й виведення її на світовий рівень. Як правило, основні інвестиції здійснюються в будівництво.

Як показує світовий досвід, розвинені країни велику частину валового національного продукту витрачають на розвиток і оновлення виробництва та капітальне будівництво (наприклад, останніми роками у США – 3 трлн дол.). В усіх країнах визначаються найважливіші напрями державних інвестицій та забезпечується їх державне фінансування. Це насамперед сільське господарство, видобуток золота, розвиток паливно-енергетичного комплексу та ін.

В Україні треба створити умови для реконструкції таких важливих для економіки народного господарства підприємств, як нафтопереробні та цукрові заводи, підприємства з переробки сільськогосподарської продукції та паливно-енергетичного комплексу. Цю проблему доцільно вирішувати із залученням іноземних інвестицій.

За рахунок залучення ресурсів приватного сектора необхідно запроваджувати та розвивати на акціонерній основі виробництво вантажних автомобілів різної вантажопідйомності та високоякісних будівельних матеріалів.

В Україні розроблено Концепцію переходу будівництва до ринкових відносин, в основі якої лежить роздержавлення власності, створення суб'єктів ринкових відносин у формі орендних, кооперативних, акціонерних та малих підприємств, що дасть змогу здійснити демонополізацію й розвивати конкурентні засади, перейти до ефективніших організаційних структур: концернів, кооперацій, асоціацій, холдингових компаній.

У капітальному будівництві існує комплекс питань, пов'язаних з корпоратизацією та приватизацією виробничих об'єднань. Заміна державної форми власності на акціонерну не сприятиме якісній зміні в діяльності підприємств, якщо не буде розроблено цілісної стратегії розвитку з чітко сформульованими цілями, структурованими за рівнем та сферами діяльності.

Акціонерна форма господарювання дасть змогу отримати добрі економічні результати як акціонерам (збільшення прибутків), так і державі (збільшення надходжень у бюджет від податків), а також забезпечить такі можливості:

- централізацію індивідуальних капіталів, які згодом можуть утворити великий акціонерний капітал;

- децентралізоване переливання інвестиційних і кредитних ресурсів у сфери найбільшого їх використання;
- демократизацію управління підприємствами та громадського контролю;
- структурну реорганізацію в економіці, розвиток нових підприємств, випуск нових товарів і надання нових послуг, підвищення технологічного рівня та рентабельності підприємства;
- довгострокові перспективні інвестиції.

У капітальному будівництві державні структури перетворюються на ринкові дуже повільно через велику кількість і специфічну різноманітність господарських структур та їх елементів.

Нині структура управління будівельним комплексом України є такою: Державний комітет будівництва, архітектури та житлової політики, державні корпорації, обласні об'єднання, концерни, трести. Реформувати створені на базі галузевих міністерств концерни і асоціації, що є локальними монополістами, недоцільно через заінтересованість підприємств у збереженні тісних технологічних зв'язків і необхідність концентрації фінансових ресурсів.

Досвід і дослідження діяльності акціонерних товариств відкритого типу (на чолі з холдинговою компанією) свідчать про те, що вони є найпривабливішою (сьогодні) формою переходу до економічних методів управління в будівництві. Створення холдингової компанії потребує організаційної перебудови не тільки у верхньому ешелоні керівництва, а й у нижньому — на рівні підприємницьких і будівельних організацій, які в цьому разі є центрами отримання прибутку.

Очевидно, що стійка тенденція до збільшення капітальних вкладень, обсягів підрядних робіт і виробництва будівельних матеріалів та виробів зумовлена насамперед активністю недержавного сектора будівельного комплексу.

З урахуванням того, що кількість підприємств і організацій недержавної форми власності в економіці країни дедалі збільшуватиметься, колегія Держбуду України прийняла рішення про активізацію діяльності Комітету, пов'язаної з вирішенням проблем сприяння розвитку підприємництва в будівництві. Сподіватимемось, що воно стане відправною точкою тривалого та плідного співробітництва державних органів і підприємницьких структур у подоланні кризового стану в будівельному комплексі, стабілізації й нарощуванні виробництва, підвищенні конкурентоспроможності вітчизняного виробника.